

תוכן עניינים מפורט

תוכן עניינים מוקוצר	7
תוכן עניינים מפורט	יא
הקדמה – טיבו של הפיצוי הנזקי	1
מטרת ספר זה	8
תודות	11
פרק 1: תחשיב נזק? מהו, מטרתו וחשיבותו?	13
1.1 הסמכות להורות על הגשת תחשיב נזק	13
1.2 מהותו של תחשיב הנזק	15
פרק 2: עקרונות כלליים לעריכת תחשיב הנזק	19
2.1 שימוש בשפה מכובדת	19
2.2 הפרטים שיכלול תחשיב נזק	20
2.3 העורות קצורות לפרק התהשיבות	22
2.3.1 פרק נסיבות התאוננה	22
2.3.2 פרק הנכות הרפואית והתקופודית	22
2.3.3 פרק ראשי הנזק	24
2.3.4 צירוף אסמכתאות	24
פרק 3: ראשי הנזק – סקירה כללית	27
פרק 4: הפסד השתכרות לעבר והפסד כושר השתכרות לעתיד	29
4.1 נזק מיוחד – ראיות ממשיות	29
4.2 פסיקה על דרכן האומדנה – פסיקה גלובלית	30

32.....	הפסד השתכרות לעבר	4.3
34.....	הפסד השתכרות	4.3.1
34.....	א. תחילת חישוב	
35.....	ב. כיצד נקבעת תקופת אי-כושר?	
38.....	ג. כיצד נקבע השכר עבור לתאונה?	
39.....	ד. חזוקות בחישוב נזקים	
41.....	חובת הקטנת הנזק ושאלת הקשר הנסיבותית	4.3.2
43.....	נכונות רפואיות ונוכות תפקודית	4.3.3
45.....	סדר העבודה עם הנוכות הרפואית	4.3.4
45.....	א. מהי הנוכות התפקודית?	
46.....	ב. היחס בין הנוכות הרפואית והתקודית	
47.....	קביעת שיעור הנוכות התפקודית	4.3.5
52.....	שיקולים בקביעת שיעור הנוכות התפקודית	4.3.6
53.....	סמנטיקה: מה בין נוכות תפקודית לבין גריעה בכושר ההשתכרות	4.3.7
53.....	סיכון הסוגיה: כיצד יש לפעול עם הנוכות התפקודית	4.3.8
55.....	הפסד השתכרות – נוכות תפקודית – אירוע	4.3.9
56.....	נכונות רפואיות משוקלلت	4.3.10
56.....	א. אופן חישוב הנוכות הרפואית המשוקללת	
57.....	ב. נוכות רפואיות משוקלلت – אירוע	
57.....	חישוב ריבית ממוצע התקופה	4.3.11
59.....	הפסד כושר השתכרות לעתיד	4.4
59.....	כללי	4.4.1
61.....	הדריכים לקבעת בסיס השכר	4.4.2
63.....	היוון	4.4.3
63.....	א. הגדרת ההיוון	

תוכן עניינים מפורט

ב.	מהו שיעור ההיוון שנקבע?.....	65.....
ג.	דוגמה לחישוב היוון	67.....
השיקולים ביצוע חישוב אקטוארי מלא או חלקו	4.4.4	68.....
דוגמאות לפגימות שונות באיברי גוף והשפעתן על קביעה	4.4.5	
הנקות התפקודית.....		74.....
פה ולסת.....	א.	74.....
עיניים	ב.	75.....
טনון וסחרחות כנקות תפקודית	ג.	76.....
נקויות אורתופדיות נמוכות מול נקות אחת גבואה.....	ד.	77.....
מידת התפקודיות של שבר בחוליה	ה.	78.....
צלקות.....	ו.	80.....
שלבים שיש לעורך בחישוב הפיזי	4.4.6	80.....
דרך ביצוע חישוב הפגיעה בכושר השתכורות	א.	70.....
פסיקה עדכנית בסוגיה זו	ב.	71.....
אם אפשר לקבל אובדן כושר השתכורות לעתיד בהיעדר נקות רפואיות צמיתה?	4.4.7	81.....
אם יש לפסק פיזי לעתיד גם כאשר נראה כי משכורת התובע לא נפגעה?	4.4.8	84.....
פרק 5: חישוב הפסד ימי מחלה.....		
5.1 זכאות לימי מחלה	89.....	89.....
5.2 פדיון ימי מחלה בשירות המדינה	93.....	93.....
5.3 פדיון ימי מחלה כתשלום מעין "bijouh".....	96.....	96.....
פרק 6: השתכורות קטינים וצעירים בתחילת דרכם		
6.1 פיזוי לקטינים בתחילת חייהם.....	97.....	97.....

6.2	שיעור החישוב האקטוארי של הג:inline u <h>השכר בשכר בפיזי העתידי</h>
102	לקטנים.....
6.3	פיזי לצעירים בראשית דרכם המקדועית.....
103	שכר חיזוני במשק כבסיס לחישוב הפסד שכר לעתיד.....
6.4	את מי כולל השכר הממוצע במשק?.....
105	נתונים של איזה גוף ממשלתי ישמש לחישוב השכר הממוצע
6.5	לשישוב?.....
108	מהו השכר הממוצע במשק בתקופת הקורונה?.....
6.6	פרק 7: הוכחת בסיס השכר של עצמאים.....
110	דוחות שומה לעצמאים.....
7.1	7.1 פיזיים בגין הפסדי שכר שאינם מדוחים למס הכנסה.....
115	7.2 בסיס שכר תיירים ועובדים זרים.....
7.3	7.3 בסיס השכר של פלסטינים.....
118	פרק 8: השפעת המס על חישוב הפיזיים.....
7.4	7.4 סוג תביעה הפיזיים
119	8.1 8.1.1 תביעה לפי פקודת הנזיקין.....
121	8.1.2 תביעה על פי חוק פיזיים לנפגעי תאונות דרכים.....
121	8.3 על מי הנטול להוכיח את שיעור המס?.....
121	8.4 שימוש השכר הממוצע במשק.....
123	8.5 תשלום מס על הריבית הנפסקת במסגרת פסק דין.....
127	פרק 9: תוספת פנסיה
9.1	9.1.1 מבוא
127	9.1.2 כיצד מחשבים את הפסד הפנסיה?.....
128	

תוכן עניינים מפורט

128	9.1.1 שיטה א': שיטת הפנסיה התקציבית
129	9.1.2 שיטה ב': שיטת הפנסיה הצוברת
130	9.2 פנסיית חובה
134	9.3 פנסיה לעצמائي
136	9.3.1 פנסיית חובה לעצמאים.....
138	9.3.2 פיצוי על אובדן זכויות סוציאליות נוספות
141	פרק 10: עזרת הזולות.....
143	10.1 מהו שווי עזרה זו?
160	10.2 פיצוי להורים.....
161	10.3 הלאה אקסלרד.....
165	פרק 11: הוצאות רפואיות והוצאות נסיעה.....
165	11.1 המצב בעבר
166	11.2 המצב בעקבות חקיקת חוק ביטוח בריאות ממלכתי.....
169	11.3 חריגים לכלל שההוצאות רפואיות מקוזות מסך הפיזוי
169	11.3.1 זכות קופת החולים לחזור למזיק בנזקים עתידיים
170	11.3.2 פסיקה בעקבות עניין אחד
175	11.4 פיצוי עבור צריכת קنبיס וטיפולים אחרים
178	11.5 האם יש מקום לפיצות בגין שב"ז?
180	11.6 הוצאות לנסיונות לצורך קבלת טיפול רפואי
181	11.7 תיקון 23 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים
183	פרק 12: נזק שאינו ממוני.....
183	12.1 כללי
188	12.2 חישוב נזק לא ממוני בתיקים המתנהלים לפי חוק הפלת"ד
188	12.2.1 עקרונות החישוב

191	12.2.2 'תיקי אפס' אחווי נזק או נזק הפחותה מ- 10%
192	12.2.3 הערות לשיטת החישוב לפי חוק הפלת"
193	12.2.4 חישוב פיצוי לא ממוני עבור אשפוז יום
194	12.3 חישוב פיצוי לנזק שאינו ממוני בתיקי פkn"ז
195	12.3.1 השיקולים בפסקת נזק לא ממוני בתיקי פkn"ז
196	12.4 אובדן הנאות החיים
197	12.5 נזק שאינו ממוני במקרה מוות
197	12.5.1 תיקי פיצויים לתאונות דרכים
198	12.5.2 תיקי פיצויים לפי פקודת הנזקים
198	12.5.3 דוגמאות לפיצוי בגין נזק שאינו ממוני במקרה מוות ובמקרים אחרים
203	12.6 פיצוי נזק שאינו ממוני בשל פגיעה באוטונומיה
204	12.6.1 למה לפצצות בגין פגעה באוטונומיה?
206	12.6.2 הلقת דעקה
210	12.6.3 האם נוסף על פיצוי בגין נזק שאינו ממוני יש מקום לפסוק פיצוי בגין פגעה באוטונומיה?
211	12.6.4 דוגמאות מהפסקה לראש נזק של פגעה באוטונומיה
213	12.7 קביעת שיעור נזק שאינו ממוני בחוקים ספציפיים
215	פרק 13: פיצויים עונשיים (PUNITIVE DAMAGES)
215	13.1 הבעייתיות בפיצוי העונשי
217	13.2 פיצויים עונשיים – הפסקה בעבר
218	13.3 פיצויים עונשיים בתביעות לשון הרע
219	13.4 שלילת האפשרות לפסקת פיצוי עונשי
220	13.5 הסמכות לפסקת פיצויים עונשיים
223	13.6 הדרך המשלבת
224	13.7 ניכוי פיצוי שנפסק בהליך פלילי מפיצוי בהליך האזרחי

פרק 14: שירות ליובי	227
14.1 גישה המכירה בראש נוק זה בראש נוק נפרד	227
14.2 גישה המתנגדת לפסיקת ראש נוק זה	228
14.3 החוק האוסר על צריכת זנות	232
פרק 15: השפעת תגמולי הביטוח הלאומי על הפיצוי הנזקי	233
15.1 כללי	233
15.2 מה מקבל מי שהוכר במל"ל כנכה עבודה?	234
15.2.1 דמי פגיעה (דמ"פ)	235
15.2.2 עוד על דמי פגיעה (דמ"פ)	236
15.2.3 ועדות רפואיות	237
15.2.4 עדר וערעור על קביעת הוועדה	238
15.2.5 תקנה 15 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות)	238
15.2.6 נכות משוקלת ותקנה 15 לתקנות המל"ל (קביעת דרגת נכות)	240
15.2.7 כיצד מחשבים מענק נכות?	241
15.2.8 דרך חישוב גמלה חודשית	242
15.2.9 דרך חישוב נכות זמנית	242
15.2.10 נכה נוק	243
15.2.11 קצבת תלויים	244
15.2.12 זכויות לבני נכות גבוהות – נפגעי תאונת עבודה	245
א. קצבה חודשית מיוחדת	245
ב. מענק לסטודנטים חד-פעמיים	245
ג. תנאי הזכאות למענק	246
ד. תשלום המענק	247
15.3 כפל גמלאות	247

15.4	בחירה בין נכות מעובדה וקצתבת זקנה	248
15.5	בחירה בין נכות כללית לבין קצתבת זקנה	249
15.6	קצתבות שלא כתוצאה של נכות בעובדה – בזיקה לתאונת בעובדה ...	249
15.6.1	נכסות כללית	249
15.6.2	שיעור קצתבת נכות כללית	251
15.7	זיקה בין תביעה נזקית לבין תביעה במל"ל – סוגיות ניכוי המל"ל ..	251
15.7.1	נכסוי תוספת קצתבת זקנה מהפיזוי הנזקי – קצת על אקטואරיה	256
15.7.2	תוספת ותק	259
15.7.3	על מי גונט להראות את גובה הניכוי?	262
15.7.4	כיצד מtabצעים ניכוי גמלאות המל"ל?	262
15.7.5	תנאי לניכוי תגמולו המל"ל	264
15.7.6	עיכוב חלק מהפיזוי עד למיצוי ההליכים מול המל"ל	271
15.7.7	נכסוי הנכות הכללית	273
A.	הלכת פרלה عمر	273
B.	כיצד מtabצע הניכוי וכיצד מחלצים את החלק הקשור לארוע הנזקי?	275
15.7.8	נכסוי פנסיה מוקדמת	282
15.7.9	אינטנסיבי כספים המגיעים מחוזה ביטוח	283
15.8	קצתבות המל"ל 'בולעות' את התביעה הנזקית	285
15.8.1	נכסוי מל"ל נערכים לאחר הפחחת אשם תורם	285
15.8.2	הבחנה בין תביעה כנגד מעביד לתביעה שלא כנגד מעביד ..	288
15.8.3	התובע מגיש תביעה כנגד המעבד וכנגד 'לא-מעביד' ..	291
15.8.4	תביעת פיצויים לתאונות דרכים במקרה של רכב מעביד	292
15.8.5	פגיעה עצמאית ברכב השיך לו	293
15.8.6	התובע נהג ברכבו והוא בעת עבודתו	295

תוכן עניינים מפורט

296	15.8.7 תביעה בנסיבות של נהייה ברכב ליסינג
296	15.8.8 האם דין קרונית דין מבטחת רגילה?
299	15.8.9 האם מגיע לתובע 25% בנסיבות שה התביעה 'גבלה', אם לא דרש זאת?
301	15.8.10 אפשרות לקבלת 25% בתביעה נגד המדינה
303	15.9 תביעה נגד המעבד שהוא המדינה
305	15.10.1 מעט על התחשבות באקטואריה בקיצור תוחלת חיים בסוגיית הניכוי
307	15.10.2 15.10.2 שינוי הוצאה ابو סריה – הוצאה אלחאבני
312	15.10.3 תביעה חוזה של המל"ל נגד המזוק

פרק 16: זכאותם של נפגעי תאונות דרכים לשיפוי מאות חברות הביטוח בגין שכר טרחה ששילמו לעורך הדין בגין ייצוג במוסד לביטוח לאומי

323	פרק 17: תלויים ויעזבון – תחשיבי נזק בעת מוות
323	17.1 הקדמה
324	17.2 מה ראשית הנזק הנתונים לתלוים וליעזבון עם פטירת המנוח?
325	17.3 נזקי התלוים
326	17.4 חישוב לפי שיטת הידות – המנוח הוא מפרנס יחידי – הדוגמה
329	17.5 חישוב כאשר שני בני הזוג עובדים – הקופה המשותפת
332	17.6 אובדן שירותים
332	17.6.1 17.6.2 האם יש מקום לפצחות גם עבור אובדן שירותים סבא או סבתא?
340	17.6.3 עד היכן ניתן להרחיב את אובדן השירותים?
341	17.6.4 השפעת נישואין מאוחרים על הפיצוי לאלמנה וליתומים ...

17.7	344	ניזקי העיזובן
17.7.1	345	ראש נזק 'השנים האבודות'
17.7.2	346	אופן חישוב הפסד ההשתכרות בשנים האבודות?
17.8	350	האם התלוים והעיזובן זכאים לקבל קצבת זקנה ופנסיה?
17.8.1	350	קצבת זקנה
17.8.2	353	הפסדי פנסיה
17.9	354	שנתיים אבודות בתביעה של מנוח ללא תלויים
17.9.1	355	תיקי עיזובנות של קטינים לפיק חוק הפלת"ד
17.9.2	356	הלכת פינץ' היא 'בזבונית' לעיזובן
17.9.3	357	דוגמאות לפסיקה נמוכה מ-30% לתובע בודד – גיל מבוגר
17.10	358	היחס שבין תביעת העיזובן לتبיעת התלוים – הלכת הניכוי – הגבוהה בין השנים
17.10.1	358	הזהות בין התלוים לירושים
17.10.2	361	הלכת צדור
17.10.3	365	אין חפיפה בין תביעת התלוים לتبיעת העיזובן
17.10.4	366	הוצאות קבורה ומצבה
17.10.5	367	ニיכוי מל"ל
17.10.6	373	ニיכוי הכנסה של בן הזוג לו נישאה האלמנה לאחר מות המנוח
פרק 18: דוגמאות לחישוב נזק בראי בית המשפט	375	
18.1	375	airou 1: תיק של 0% נכות
18.2	382	airou 2: תיק פיצויים לתאונות דרכים – נכויות נמוכות עד 5%
18.3	388	airou 3: תיק פיצויים לתאונות דרכים 5% – תובע שגילה מעת מעלה גיל הקטינות

18.4	AIROU 4 – נכות תפוקודית עולה על זו הרפואית. ניכוי מל"ל.
395	פנסיית נכות.....
18.5	AIROU 5 – נכות 10% לקטין – דין בשאלת חישוב אקטוארי מלא או חלקי
404
18.6	AIROU 6 – נכות קוסמטית – צלקות של 10%
410
18.7	AIROU 7: 15% נכות – המשכורת השתפהה לאחר התאונה
417
18.8	AIROU 8: התיחסות לימי מחלה; נכות מל"ל גובהה מנכות שנקבעה על ידי מומחה בית המשפט
420
18.9	AIROU 9: תביעה תלויים בלבד – פיצויים לתאונות דרכים
430
18.10	AIROU 10: תביעה תלויים-יעזובן קצבת זקנה ורנטות
440
פרק 19: דוגמאות לתחשביב נזק של תובעים ושל נתבעים במגוון הנכויות .	
19.1	דוגמה לתחשביב נזק מטעם תובעת במקרה של תאונת דרכים ותאונת עבודה ללא קביעת נכות צמיתה
445
19.2	דוגמה לתחשביב נזק של תובע בתאונת דרכים ללא קביעת נכות צמיתה
447
19.3	דוגמה לתחשביב נזק של תובע במקרה של תאונת מדרכה ללא קביעת נכות צמיתה
449
19.4	דוגמה לתחשביב תובע תאונת דרכים חולך וגל – 2% נכות
452
19.5	דוגמה לתחשביב נזק של תובעת – תאונת דרכים 3%
454
19.6	דוגמה לתחשביב תובעת – תאונת מדרכה 10% נכות
456
19.7	תחשביב תובע – תאונת דרכים 15% נכות نفسית + 5% נכות אורתופידית
457
19.8	תחשביב תובע – תאונת דרכים – נכות אורתופידית בשיעור של 10% וצורך בסיעוד בשל הגוף
459
19.9	תחשביב תובע – תאונת עבודה – נכויות רפואיות לפי חוות דעת הצדדים
462

19.10	תחשייב טובע – שתי תאונות דרכים כאשר התאונה השנייה היא תאונה קטלנית (לרובות נזקי עיזובן)	467
19.11	תחשייב נזק טובעת – תיירות מروسיה – נוכות בשיעור של 25%	478
19.12	19.12 עקרונות לחישוב נזק בתיק 100% לקטינה (תיק חבויות)	482
19.13	19.13 תחשייב נזק נתבעים – תאונות דרכים שהוא תאונת עבודה ללא נוכות	489
19.14	19.14 תחשייב נזק נתבעים – תאונות דרכים – 10% נוכות	490
19.15	19.15 תחשייב נזק נתבעת – תאונה בגין ילדים – שבר שלא הותיר נוכות	492
19.16	19.16 תחשייב נזק נתבעת – פلت"ד – 2% נוכות	496
19.17	19.17 תחשייב נזק מטעם הנتابעת – נפילה במדרכה – נוכות משוקלת	498
19.18	19.18 תביעת שיבוב (תחלוף) של המוסד לביטוח לאומי	501

www.bursi.co.il

נספחים

נספח 1 : דוגמאות כתבי טענות	561
נספח 2 : החזקות המשפטיות בחישוב הנזקי	595
נספח 3 : חריגים לכל השבת המצב לקדמותו	597
נספח 4 – דוגמה דו"ח שומה	599
נספח 5 – תלוש משכורת	601
נספח 6 – דו"ח רציפות מל"ל	603
נספח 7 – טבלת היון – 3%	605
נספח 8 – היון כפול - 3%	615

דוגמאות לטפסי מל"ל

תביעה לקביעת דרגת נכות מעובדה וلتשלום גמלת נכות מעובדה	619
תביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעובדה	624
בקשה למתן טיפול רפואי לנפגע בעובדה	633
תביעה להכורה כנכה נזק	635
בקשה למתן טיפול רפואי לנפגעה בעובדה – עצמאי	636
תביעה לדין חדש לפי תקנה 36 (החמרה במצב)	638

מפתחות

www.bursi.co.il

מפתח חקיקה ישראלית	643
חקיקה ראשית	643
חקיקת משנה	648
צווי הרחבה	650
מפתח פסיקה ישראלית	651
פסקין דין של בית המשפט העליון	651
פסקין דין של בתים המשפט המחויזים	672
פסקין דין של בתים משפט השלום	684
פסקין דין של בית הדין הארץ לעובדה	699
מפתח ספרות ישראלית	701
ספרים	701
מאמרים	702

703	תנ"ך
703	מקורות המשפט העברי
705	מפתח שונות
705	תקנות שירות המדינה

www.bursi.co.il